

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Ocak - Haziran 2020, Cilt: 23, Sayı: 57

ISSN: 1301-966-X

Tübitak/Ulakbim, TR Dizin tarafından dizinlenmekte olan
Dini Araştırmalar Dergisi, 31.10.2017 tarihinden itibaren
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL, ERIH PLUS,
PHILPAPERS: Bibliography of Philosophy,
BROWZINE Academic Journal Collections,
CROSSREF, İSAM Articles on Theology Database ile 11.11.2018
tarihinden itibaren ATLA Religion Uluslararası
indeksleri tarafından da dizinlenmektedir.

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Cilt: 23 Sayı: 57
Ocak - Haziran 2020
Altı ayda bir çıkar

Yayın Türü

Yaygın ve Süreli

Dizgi

Leyla TAŞKESEN

Baskı

Uzun Dijital Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mah. İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48
06070 İskitler / ANKARA
Tel: (0312) 341 36 67

Basım Tarihi

Haziran 2020
ANKARA

Yönetim Yeri

Cihan Sk. No: 37/1 Sıhıhye/ANKARA

Yazışma Adresi

Dr. Fatma Çapcıoğlu
A.Ü. İlahiyat Fakültesi
Bahçelievler/ Ankara

İrtibat Telefonu

Dr. Mehmet Masatoğlu 0505 250 96 88
diniarastirmalar98@gmail.com
web: www.diniarastirmalar.com.tr
dergipark.gov.tr/da

Posta Çeki Hesabı

Şahin Kızılabdullah adına 5791754
Bahçelievler/ANKARA

DİNİ ARAŞTIRMALAR

Hakemli Bilimsel Dergi
Altı ayda bir çıkar.

İmtiyaz Sahibi

Motif Yayıncılık Rek. Paz. ve Tic. Ltd. Şti. adına
Oğuzhan KUZUCU

Editör

Prof. Dr. Recai DOĞAN

Editörler Kurulu

Prof. Dr. Cemal TOSUN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Nedim SERİNSU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Tefsir ABD, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Abdulkadir DÜNDAR/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Kamil ÇAKIN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Hadis ABD, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN/Hacettepe Üniv., Eğitim Fak., Eğitim Yönetimi ABD, Ankara, Türkiye
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Sosyolojisi ABD, Ankara, Türkiye
Doç. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye
Doç. Dr. Halide ASLAN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Ankara, Türkiye,
Doç. Dr. Tuğrul YÜRÜK/Çukurova Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Adana Türkiye
Doç. Dr. Rabiye ÇETİN/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Kelam ABD, Ankara, Türkiye
Doç. Dr. Cemil KUTLUTÜRK/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye
Doç. Dr. Ali ÇETİN/Kırıkkale Üniv. İslami İlimler Fak. Mantık Bilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye, Dr. Carrie York AL-KARAM/University of Iowa, Department of International Studies, Department of Religious Studies, Iowa, US, Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin KARATAŞ/Fırat Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Elazığ, Türkiye, Dr. Öğr. Üyesi Şahin KIZILABDULLAH/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Dinler Tarihi ABD, Ankara, Türkiye, Dr. Öğr. Üyesi Fatma KENEVİR/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Sosyolojisi ABD, Ankara, Türkiye, Öğr. Gör. Dr. Fatma ÇAPCIOĞLU/Ankara Üniv., İlahiyat Fak., Din Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye, Dr. Emre ÜRER/Ankara Üniv., Tıp Fak., Çocuk Ergen Psikiyatrisi ABD, Ankara, Türkiye, Öğr. Gör. Adem ÇETİN, Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Türk İslam Sanatları Tarihi ABD, Ar. Gör. Vahdettin ŞİMŞEK/Kırıkkale Üniv., İslami İlimler Fak., Din Eğitimi, Kırıkkale, Türkiye, Ar. Gör. Mehmet Enis SERİNSU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Bilimleri ABD, Ankara, Türkiye

Yazı İşleri Müdürü

Kaya KUZUCU

Danışmanlar Kurulu

Prof. Dr. Abdurrahman Küçük (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ahmet İnam (ODTÜ), Prof. Dr. Ali İsra Güngör (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Ali Rafet Özkan (Kastamonu Üniv.), Prof. Dr. Asım Yapıcı (ASB Üniv.), Prof. Dr. Baki Adam (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Durmuş Arık (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Harun Güngör (Erciyes Üniv.), Prof. Dr. Hilmi Demir (Hitit Üniv.), Prof. Dr. Hüsnü Ezber Bodur (Sütçü İmam Üniv.), Prof. Dr. Kamil Çakın (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Kazım Sarıkavak (Hacı Bayram Veli Üniv.), Prof. Dr. Kemal Polat (Amasya Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Katar (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Mehmet Özdemir (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Mustafa Erdem (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Niyazi Akyüz (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Niyazi Usta (19 Mayıs Üniv.), Prof. Dr. Ömer Faruk Harman (İbn Haldun Üniv.), Prof. Dr. Ramazan Buyrukçu (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Ramazan Uçar (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Sönmez Kutlu (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Talat Sakallı (Süleyman Demirel Üniv.), Prof. Dr. Yunus Apaydın (Erciyes Üniv.), Prof. Dr. İbrahim Maraş (Ankara Üniv.), Prof. Dr. Yahya Michot (Hartford Seminary Üniv.), Prof. Dr. Hans-Georg Babke (Hildesheim Üniv.), Prof. Dr. Ebrahim Moosa (Notre Dome Üniv.), Prof. Dr. Martin Thurner (Ludwig Maximilian Üniv.), Prof. Dr. M. Nazif Mohib Shahrani (Indiana Üniv.), Prof. Dr. John Hare (Yale Üniv.), Prof. Dr. John Valk (New Brunswick Üniv.), Prof. Dr. Jules Janssens (Leuven Catholic Üniv.), Prof. Dr. Frank Grifell (Yale Üniv.), Prof. Dr. Erdal Toprakçıyan (Tübingen Üniv.), Doç. Dr. Zuhdija Hasanović (Sarajevu Üniv.), Doç. Dr. Yusuf Gökalg (Çukurova Üniv.), Doç. Dr. Cengiz Çuhadar (Kastamonu Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Hakan Coşar (Kastamonu Üniv.), Doç. Dr. İbrahim Kaplan (Katip Çelebi Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Murat Gökalg (Fırat Üniv.), Dr. Öğr. Üyesi Önder Bilgin (Akdeniz Üniv.)

Editör'den...

Dini Araştırmalar Dergisi olarak 23. Cilt 57. Sayımızda, on telif makale, iki kitap tanıtımı ve bu sayımızda ilk defa yayınlamaya başladığımız iki araştırma notu ile karşımızdayız. Ahmet Yemenici, Hasan Fehmi Özdemir ve Mulla Selçuk tarafından kaleme alınan ilk makalemiz “Öğretmen Adaylarının Din Eğitiminde Farklılıklarla Karşılaşma Deneyimleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması” başlığını taşımaktadır. Makale, öğretmen adaylarının farklılıklarla karşılaşma deneyimlerini belirlemede kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirerek, karşılaşma deneyimlerinin ölçülebilir boyutlarını ortaya koymaya çalışmaktadır. Sefer Yavuz, “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Dini Paylaşım Tutumları” adlı makalesinde, aktif sosyal medya kullanıcısı ilahiyat fakültesi öğrencilerinin sosyal medya dini paylaşım tutumlarını ele almaktadır. Muhittin İmıl, “Kutsal Dünyanın Virüsle İmtihanı: Post-pandemik Dönem ve Din” adlı makalesiyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayatımızı büyük çapta etkileyen pandemi sonrası için futuristik bir deneme yapmaktadır. Muhammed Ali Yazıbaşı, “Kur’an Kursu Öğreticilerine Göre 4-6 Yaş Kur’an Kursu Öğreticisi, Öğrencisi ve Öğrenci Velisinin İhtiyaç ve Beklentileri (Kırkkale Örneği)” adlı makalesinde, Kur’an kursu öğreticilerinin bakış açıları üzerine nitel bir araştırmanın sonuçlarını paylaşmaktadır. Burhan Çonkor, “Hakikati ve Mahiyeti Açısından Kur’ân’da Adalet Terazileri” adlı makalesinde, adalet terazileri konusunu filolojik tahliller, konuyla ilgili rivâyetler ile klasik ve çağdaş dönem müfessirlerinin görüşlerini içerecek şekilde çok boyutlu olarak ele almaktadır. Yusuf Yaralıoğlu ve Özcan Güngör, “Dini Sosyalleşme Bağlamında Suriyeli Sığınmacılarda Yapısal Uyum: Kilis Örneği” adlı makaleleriyle, gündemdeki sıcaklığını koruyan bir başka konu olan göç olgusunu, Suriyeli sığınmacılar örneğinde incelemektedir. Zeynep Yüksel, “Orta Öğretim Öğrencilerinin Okula Aidiyet Düzeyi” adlı makalesinde ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okula aidiyet düzeylerini çeşitli değişkenler açısından ele almaktadır. Mehmet Masatoğlu, “Dharma Kavramı ve Purushārthalar” başlıklı makalesinde, Hinduizm’in en önemli kavramlarından biri olan Dharma ve purushārtha (Hindu hayatının

dört temel gayesi) kavramlarının tahlilini yapmaktadır. Özlem Topcan, “Pentekostal Hıristiyanlığın Kiliseler Arasında Konumu” adlı makalesi ile, Pentekostal Hıristiyanlık ile Küresel Ökümenik hareket arasındaki ilişkinin durumunu geçmişten günümüze ortaya koymayı ve ökümenik misyona Pentekostal katılımı teşvik eden ökümenizm hakkında bilgiler/yöntemler sunabilmeyi hedeflemektedir. “Kur’an ve Hadis Ekseninde Yetime Bakış” adlı son telif makalede Mehmet Naim Boz, Kur’an ve hadis ekseninde yetimin hak-hukuna riayet edilmesine dikkatleri çekmektedir. Bu sayıda yer alan iki kitap tanıtımından biri Fatma Çapcıoğlu diğeri Burhan Baltacı tarafından kaleme alınmıştır. Çapcıoğlu, editörlüğü Mualla Selçuk ve Martin Thurner tarafından yapılan “Müslümanlık ve Hıristiyanlık’ta İnsan/Der Mensch in Christentum und Islam” adlı eseri tanıtılmaktadır. Baltacı ise ‘Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi 1206/1 Numarada Kayıtlı El Yazması Eser En’am 6/158. Ayetin Tefsiri’ni tanıtılmaktadır. Bu sayımızda ilk kez yer verdiğimiz araştırma notu kategorisinde ise iki yazı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Recai Doğan tarafından kaleme alınmıştır ve “Tarih Metodolojisi Açısından Türkiye’deki Din Eğitimi Tarihi Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme” başlığını taşımaktadır. Diğer araştırma notu ise “Pandemi Süreciyle ‘Başa Çıkma’ya Yönelik Stratejiler” başlığıyla İhsan Çapcıoğlu tarafından kaleme alınmıştır. Çapcıoğlu, bu yazısında, son dönemin en güncel meselesi haline gelen pandemi ile başa çıkmaya yönelik farklı stratejiler üzerinde durmaktadır. Son olarak, 57. sayımızın sizlerle buluşmasına emek veren tüm bilim insanlarına teşekkür ederiz. Bir başka sayımızda yeniden görüşmek dileğiyle...

Prof. Dr. Recai DOĞAN

İÇİNDEKİLER

9 • Ahmet YEMENİCİ - Hasan Fehmi ÖZDEMİR - Mualla SELÇUK

ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİN EĞİTİMİNDE FARKLILIKLARLA KARŞILAŞMA
DENEYİMLERİ: BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

*Teacher Candidates' Experiences in Encountering the Differences in Religious Education:
A Scale Development Study*

37 • Sefer YAVUZ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA DİNİ PAYLAŞIM
TUTUMLARI

Religious Sharing Attitudes on Social Media of Theology Faculty Students

65 • Muhittin İMİL

KUTSAL DÜNYANIN VİRÜSLE İMTİHANI: POST-PANDEMİK DÖNEM VE DİN

The Struggle of the Sacred World against the Virus: Post-pandemic Period and Religion

95 • Muhammed Ali YAZIBAŞI

KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLERİNE GÖRE 4-6 YAŞ KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİSİ,
ÖĞRENCİSİ VE ÖĞRENCİ VELİSİNİN İHTİYAÇ VE BEKLENTİLERİ
(KIRIKKALE ÖRNEĞİ)

*The Needs and Expectations of the Instructors, Student and Students' Parents According to the
4-6 Years Qur'an Course Instructors (The Sample of Kırıkkale)*

117 • Burhan ÇONKOR

HAKİKATİ VE MAHİYETİ AÇISINDAN KUR'ÂN'DA ADALET TERAZİLERİ

The Scales of Justice in the Holy Quran in terms of Truth and Nature

143 • Yusuf YARALIOĞLU - Özcan GÜNGÖR

DİNİ SOSYALLEŞME BAĞLAMINDA SURİYELİ SİĞİNMACILARDA
YAPISAL UYUM: KİLİS ÖRNEĞİ

*Structural Adjustment in Syrian Asylum Seeker in the Context of Religious Socialization:
Kilis Example*

173 • Zeynep YÜKSEL

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKULA AİDİYET DÜZEYİ

Secondary School Students' Status of Belongingness to Their School

195 • Mehmet MASATOĞLU
DHARMA KAVRAMI VE PURUSHĀRTHALAR
The Concept of Dharma and Purushārthas

209 • Özlem TOPCAN
PENTEKOSTAL HİRİSTİYANLIĞIN KİLİSELER ARASINDA KONUMU
The Status of Pentecostal Christianity among the Churches

233 • Mehmet Naim BOZ
KUR'AN VE HADİS EKSENİNDE YETİME BAKIŞ
The View of Orphans in the Axis of the Qur'an and Hadith

251 • Fatma ÇAPCIOĞLU
KİTAP TANITIMI
Müslümanlık ve Hıristiyanlık'ta İnsan/ Der Mensch in Christentum und Islam

255 • Burhan BALTAÇI
KİTAP TANITIMI
Saraybosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi 1206/1 Numarada Kayıtlı El Yazması Eser En'am
6/158. Ayetin Tefsiri

259 • Recai DOĞAN
ARAŞTIRMA NOTU
Tarih Metodolojisi Açısından Türkiye'deki Din Eğitimi Tarihi Çalışmaları Üzerine
Bir Değerlendirme

271 • İhsan ÇAPCIOĞLU
ARAŞTIRMA NOTU
Pandemi Süreciyle 'Başa Çıkma'ya Yönelik Stratejiler